

PAPER DETAILS

TITLE: AMERIKA'DA ÇAGDAS BASKI SANATLARININ GELISIMI

AUTHORS: Selvihan KILIÇ ATEŞ

PAGES: 61-71

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1408772>

THE DEVELOPMENT OF CONTEMPORARY PRINTMAKING IN AMERICA

Selvihan KILIÇ ATEŞ ^{*1}

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Baskı Sanatları Bölümü

Abstract

Printmaking as a reflection of social and political life in America provided job opportunities for artists with the "Federal Art Project", which was developed to get rid of the post-war social collapse and to overcome the depression period, and many works were created with the project. Printmaking, which remained effective after the "World War II", attracted the attention of artists and became more and more common. In the second half of the 20th century, with the establishment of printmaking workshops, printmaking underwent a extensive change in America. It has been seen that many American artists have made prints and produced through the established workshops. The artists and workshops that shaped the American printmaking art and the Contemporary American Printmakers constituted the main problematic of the work. Printmaking as a multifaceted language has been shaped by the way of expression of contemporary artists with innovative approaches and different expressions. In this study, by considering printmaking in America today, the works of contemporary printmaking artists, selected topics and technical applications were examined. The research has been important in terms of recognizing the artists who produce printmaking in the United States and taking part in the literature review, creating new horizons for young artists. The article has been studied within the framework of qualitative research methods such as exhibition reviews, interviews and literature reviews.

Keywords: Printmaking, American Art, Federal Art Project, Workshop 17, Contemporary Printmakers

AMERİKA'DA ÇAĞDAŞ BASKI SANATLARININ GELİŞİMİ

Özet

Baskiresim, Amerika'da sosyal ve politik hayatın yansıması olmuş, savaş sonrası yaşanan toplumsal çöküşten kurtulmak ve buhran dönemini atlatmak için geliştiren "Federal Sanat Projesi" ile sanatçılar için iş olanağı sağlamış ve pek çok eser ortaya konmuştur. II. Dünya Savaşı sonrasında etkinliğini koruyan baskiresim, sanatçıların ilgisini çekmiş ve giderek daha fazla yaygınlaşmıştır. 20. Yüzyılın ikinci yarısında baskiresim atölyelerinin birer birer kurulmaya başlaması ile baskiresim Amerika'da geniş kapsamlı bir değişim geçirmiştir. Pek çok Amerikalı sanatçının baskiresim yapmış olduğu ve kurulan atölyeler aracılığı ile üretimini gerçekleştirdiği görülmüştür. Amerikan baskiresim sanatını şekillendiren sanatçılar ve atölyeler ile çağdaş Amerikan baskiresim sanatçıları çalışmanın ana sorunsalını oluşturmuştur. Çok yönlü bir dil olarak baskiresim, yenilikçi yaklaşımlar ve farklı anlatımlar ile çağdaş sanatçıların ifade biçimi ile şekillenmiştir. Bu çalışmada, Amerika'daki baskiresmin bugünü ele alınarak, günümüz baskiresim eserleri ve sanatçıları, seçilen konular ve teknik uygulamalar üzerinden incelenmiştir. Araştırma, Amerika'da baskiresim üreten sanatçıların tanınması ve literatür taramasında yer almaları, genç sanatçılar için yeni ufuklar oluşturması açısından önem arz etmiştir. Makalede, sergi incelemeleri, söyleşiler ve kaynak taramaları gibi nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Baskiresim, Amerikan Sanatı, Federal Sanat Projesi, Atölye 17, Çağdaş Baskiresim Sanatçıları

Giriş

Yirminci yüzyılın başlarında Amerika'da baskiresim, belli bir kesimin ilgisini çekmiştir. New York şehrinde yaşayan gerçekçi ressamların oluşturduğu bir topluluk olan Ashcan okulu (Ashcan School) gibi belli akımları temsil eden sanatçılar ve 1913 yılının 17 Şubat - 15 Mart tarihleri arasında Amerika Birleşik Devletleri'nin New York kentinde 69. Alay Silahhanesi binasında düzenlenen Armory

¹ Yazar mail adresi: selvihan@balikesir.edu.tr / Doi: 10.22252/ijca.829413

Show uluslararası modern sanat sergisinden etkilenen sanatçılar Avrupa akımlarının gölgesinde baskılar üretmişlerdir. Avrupa sanatının New York'a yansması olarak kabul edilen sergi Amerikan sanatını ve toplumu büyük oranda etkilemiştir. Kariyerlerine illüstratör olarak başlamış ve daha sonra baskıresme yönelmiş sanatçılar ile Avrupa'daki eğitimler ve oraya yapılan seyahatler baskı tekniklerini öğrenme fırsatı sunmuştur. Gravür ve litografi en çok tercih edilen teknikler olmuş, sanatçılar kendi atölyelerinde ya da profesyonel teknisyenlerin yardımıyla eserler üretmiştir. Edith Halpert's Downtown Gallery, Weyhe Gallery ve Keppel & Company gibi New York'da yer alan sergi ve satış imkanı sağlayan galeriler baskıresimlere erişilebilirliği kolaylaştırmıştır (Wye, 2004).

1930'larda yaşanan büyük buhran esnasında yürütülen politikalar baskıresme ilgiyi arttırmıştır. Hükümet desteğiyle Holger Cahill'in yönetiminde kurulan Federal Sanat Projesi (Federal Art Project) yüzlerce sanat eserinin üretimini sağlamış, 6000'den fazla sanatçıyı iş sahibi yapmıştır (Fineberg, 2014). Hem sanatı hem de sanatçıyı destekleyen proje, pek çok maddi zorluk yaşayan baskıresim sanatçısı ve atölyesi için yardım sağlamıştır.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Paris'ten kaçmaya başlayan sanatçılar ve entelektüeller ile birlikte Amerika'daki sanat dünyası hareketlenmiştir. Dünyanın sanat başkenti Avrupa'dan Amerika'ya kaymış, Amerikan baskıresmi dikkat çekici bir yükseliş yaşamıştır. Amerikan baskıresiminde önemli etkileri olan İngiliz sanatçı Stanley William Hayter, Paris'te bulunan Atölye 17 adlı baskıresim atölyesini New York'a taşımış, faaliyetlerine burada devam etmiştir. Fransada Picasso, Braque gibi sanatçılara gravür tekniğini öğretken Hayter'in tekniği Amerikan sanat okullarında benimsenmiş ve yaygın olarak kullanılmıştır. Pierre Alechinsky, Louise Bourgeois, Max Ernst, Joan Miro, Robert Motherwell, Hans Haacke ve Jackson Pollock gibi önemli sanatçıların atölye ile yolları kesişmiş ve bir dönem burada çalışmalarını sürdürmüşlerdir (Wye, 2004).

Manhattan, New York, New York'taki 57. Caddede yer alan bir sanat okulu New York Sanat Öğrencileri Ligi (The Art Students League of New York) Amerika'da baskıresme ilginin artmasında önemli olmuştur. Baskıresim, Lig'in etkisi ile hem amatör hem de profesyonel sanatçılar arasında yayılmıştır. Ressam ve baskıresim sanatçısı Will Barnet, John Sloan ve Henry Stenberg uzun yıllar baskıresim eğitimi vermiş, pek çok ünlü sanatçı bu eğitimden yararlanmıştır (Covey, 2016).

1950'lerin sonu ve 1960'ların başında Amerika'da baskıresim Universal Limited Art Editions, Tamarind Lithography Workshop, Crown Point Press ve Gemini G.E.L. gibi yeni atölyelerin kurulmasıyla geniş kapsamlı bir değişim yaşamıştır. 1957 yılında New York'ta Tatyana Grosman tarafından kurulan Universal Limited Art Editions (ULAE) , Jasper Johns, Jim Dine, Larry Rivers ve Robert Rauschenberg gibi o dönemin önde gelen bazı avangard sanatçılarına baskıresim teknikleri ile üretim imkanı tanımıştır. Grosman'ın ölümünden sonra Bill Goldston tarafından yönetilen ULAE baskı programını genişletmiş ve Lee Bontecou, Elizabeth Murray, Barnet Newman, James Rosenquist, Susan Rothenberg, Kiki Smith, Terry Winters gibi sanatçılara çalışma ortamı sağlamıştır.

Tamarind Lithography Workshop, June Wayne tarafından Los Angeles'ta kurulmuş, daha sonra Albuquerque'e taşınarak New Mexico Üniversitesi'nin bir bölümü olmuştur. Wane, Amerika'da litografi tekniğini canlandırmak ve Avrupa'da kurulan emsalleri gibi usta baskı teknisyenleri yetiştirmek için eğitim veren bir atölye sistemi geliştirmek amacıyla Ford Foundation'dan bağış almış ve hayallerini gerçekleştirmiştir (Rainbird, 2005).

Diğer Amerikan baskıresim atölyelerinden biri olan Crown Point Press, 1962 yılında sanatçı Kathan Brown tarafından San Fransisco Bay Area'da kurulmuştur. Gravür tekniği üzerine yoğunlaşan atölye, tekniğin yeniden canlanmasını sağlamıştır. Chuck Close, Mel Bochner, Robert Mangold, Sol Lewitt gibi sanatçılar ile çalışmalar yapan atölye, Parasol Press ile işbirliği yapmıştır. Crown Point Press bir grup sanatçıyı Kyoto'ya göndermiş ve orada geleneksel ağaç baskı sanatçılarıyla çalışmalarını sağlamıştır. 1982 yılında atölyede ağaç baskı programı kurulmuş ve geleneksel Japon baskıresim tekniği eğitimi verilmeye başlanmıştır (Coldwell, 2010).

Tamarind Lithography Workshop'ta teknik yönetici olarak çalışan Kenneth E. Tyler 1965 yılında ayrılmış ve iki ortağıyla beraber Gemini Gel (Graphic Edition Ltd.)'yi Los Angeles'te kurmuştur. Jasper Johns, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg ve Robert Rauschenberg gibi sanatçıların çalıştığı atölye, teknik yenilikleri ve edüstriyel süreçleri çağdaş baskı sanatlarına adapte etmiştir.

1974 yılında Tyler, Gemini Gel'de çalışmayı bırakmış ve New York Westchester Country'de Tyler Graphic Ltd. olarak isim değiştiren Tyler Workshop Ltd'yi kurmuştur. Aynı zamanda el yapımı kağıt üretimini deneyen Tyler, kendi kağıt fabrikasını da hayata geçirmiş, David Hockney, Ellsworth Kelly, Kenneth Noland, Frank Stella gibi sanatçılarla çalışmıştır (Rainbird, 2005). Amerika'da baskı atölyeleri ve çağdaş sanatçılar ile baskıresim belli/önemli bir yere gelmiştir. Günümüzde ise; 6000'den fazla baskıresim atölyesi aktif bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedir (Covey, 2016).

Bu araştırma kapsamında; Amerikalı baskıresim sanatçıları ele alınarak, çağımızın ve yaşanan yerin etkisi ile yapılan eserler üzerinden, baskıresim üretiminin yeni anlatım olanakları ve görsel tutumları incelenecektir. Baskı eserlerin teknik özellikleri, malzeme kullanımları, kompozisyon düzenleri, seçilen konular ve kullanılan imgelerin anlamları üzerine bir değerlendirme yapılarak, günümüz Amerikan baskı sanatına ışık tutulmaya çalışılacaktır.

Yöntem

"Amerika'da Çağdaş Baskı Sanatlarının Gelişimi" isimli makalenin araştırma sürecinde, Baskıresim sanatçıları, eserleri, teknik farklılıklar ve bakış açıları, nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde ele alınarak incelenmeye çalışılmıştır. Konu ile ilgili basılı ve elektronik kaynaklar taranmış, ele alınan sanatçılar ile ilgili önceki yıllarda yazılmış yazılar, yapılmış konuşmalar irdelenerek sanat eleştirmeni ve yazarların yorumları incelenmiştir. Amerikalı baskıresim sanatçılarının açtığı kişisel ve/veya karma sergiler takip edilmiş, sanatçıların eserleri üzerine gözlem yapılmış ve sanatçıların, çalışmaları hakkında bilgiler verdiği sunumlar izlenmiştir. Amerika'da yaşayan çağdaş sanatçıların baskıresim üretimi ve teknik çözümlemeleri araştırılmıştır.

Bulgular

Çağdaş Amerikan Baskı Sanatlarına Bir Bakış

Baskıresim, çağımızda gelişerek hem geleneksel sanatçılar hem de grafik tasarım ve dijital tekniklerin etkisi ile çok geniş bir uygulayıcı kitlesine hitap etmektedir. Gravür, litografi, serigrafi, karışık teknik, dijital transferler ve dijital sonrası baskıresim üretimleri ile baskı teknikleri, ilham veren bir yaratım süreci gerçekleştirmiştir. Katı kurallardan uzaklaşan baskı teknikleri esneyen sınırlarının verdiği rahatlama hissi ile günümüzde pek çok sanatçı için çekim alanı olmuştur. Amerika'da üretim yapan sanatçıların çalışmaları, Baskıresim tarihi ve çağdaş süreçler için önemli örnekler sunmuş, bugünün baskıresim üretimine tüm biçimleriyle yepyeni bir görünüm/bakış açısı kazandırmıştır.

Eski ve yeni teknikleriyle birlikte çok yönlü bir sanat olan baskıresim, sanatçının potansiyelini ve yaratıcı yönünü ortaya çıkaran etkileyici bir alan olarak süregelmiştir. Bireysel özgürlüklerin sınırsız olduğu günümüz baskı sanatlarında, genç kuşak sanatçılar cesur ve yenilikçi yaklaşımlar sergilemektedirler. Günümüzde geleneksel baskı teknikleri hala etkisini sürdürürken dijital baskı daha yeni bir teknik olarak ön plana çıkmıştır. Baskıresim, hem gelenekleri hem de yeni teknolojileri içinde barındırarak yeni ortamlar ve yenilikçi yaklaşımlarla varlığını sürdürmektedir.

Sanat dünyasının dominantlığı 1950'lerde Amerika'ya geçtiğinde, kişiler ve kurumlardan oluşan kapsamlı bir grup – eleştirmenler, koleksiyonerler ve küratörler, dergiler, galeriler ve müzeler – kendini çağdaş sanata adanmış ve baskıresim için verimli bir zemin olarak işlev görmüştür. 1960'lı ve 1970'li yıllarda baskı atölyelerinin, yayımcıların, konusunda uzman yayınevlerinin ve baskı koleksiyonerlerinin sayısının artması, sanatçıların ve kamuoyunun tekniğe olan ilgisini, modern dönemde o zamana kadar hiç görülmemiş bir seviyeye getirmiştir. Bu enerji, 30 sene boyunca üretimi alevlendirmeye devam etmiştir. Sadece son on yılda, kısmen ekonominin çökmesi ve henüz tam anlamıyla baskıresim için uygun olmayan enstalasyon ve video gibi tekniklere olan ilginin artmasından ötürü, bu yoğunluk azalmıştır. Popülerlik kazanan fotoğraf, izleyici kitlenin belli bir kısmı tarafından baskıya tercih edilmiş ancak, kolaylıkla fotoğrafı içine alabilmiş baskıresim teknikleriyle önemli bir imge kaynağı da sağlamıştır (Wye, 2004:23).

Çağdaş sanatın olanaklarını artıran radikal keşif ve deneysel ruh 1960'larda Amerika Birleşik Devletleri'nde başlayan baskıresim faaliyetini arttırmıştır. Sanatçılar, baskı atölyeleri, galeriler ve koleksiyoncular yaratıcı sinerjinin ortaya konulmasında ve 21. yüzyılın başlarına kadar geçen süre zarfında Amerikan sanatının gelişiminde kritik rol oynamışlardır. Bir sanatçı bugün el yapımından dijital, iki boyutlu baskılardan kitaplara ve multimedya nesnelere kadar geniş yaratıcı seçeneklere uzanan üretim olanağına sahip olmuştur.

Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Amerika'da da farklı süreçlerden geçen baskıresim üretimi, yaratıcılığı daha da ileri götüren örnekler ile yeni fikirleri gözler önüne sermiştir. Baskıresim sanatçıları eserleri günümüz imkanlarıyla şekillenen teknikler ve ifade biçimleriyle yepyeni bir anlam kazanmıştır. Çağdaş konular ve yeni teknolojilerle etkileşime girerek tarihi ve popüler görüntülerin sınırlarını zorlamak için baskıresimden yararlanılmıştır.

1980'lerde çağdaş sanatın önemli merkezi olan Amerika'da, politika ve yeni teknolojiler bir araya gelerek sanat üretimi için itici güç oluşturmuştur. Amerika'da geleneksel anlayışlar yeniden önem kazanmış, ağaç baskı ve gravür teknikleri kullanılarak öyküsel anlatım ile insan figürü gibi imgelere geri dönülmüştür (Tallman, 1996). 1990'lı yıllarda yaşanan teknik ve teknolojik gelişmeler sonucunda baskı sanatlarının daha geniş kitlelere ulaşabilmesi için yeni yöntemler aranmıştır. Bu arayış sanatçıları sınırlı edisyon geleneğinin dışında eserler üretmeye itmiş ve baskıresimde yeni uygulamalar keşfedilmiştir. Birçok sanatçı, yeniden üretilebilen, tişört, kâğıt bardak, paket kâğıdı gibi tüketim malzemeleri üzerine çalışmıştır. Hem kitlelere ulaşma amacına uygun olarak hem de ticari basılı materyallerle günlük yaşam içerisine kolaylıkla nüfuz edebilen eserler üretebilme kapasitelerinden dolayı ofset, fotolitografi veya ipek baskı gibi seri üretim için uygun teknikler bu dönemde daha fazla tercih edilmiştir.

Görsel 1. Félix Gonzalez-Torres, "İsimsiz (Ateşli Silahla Ölüm)", Dijital Baskı, 114.1 cm x 83.6 cm

Baskı sanatlarının sınırlı edisyon anlayışının ve alışılmış sunum olanaklarının dışında ortaya çıkan gelişmeler sonucunda geleneksel yapısı değişmiştir. Félix Gonzalez-Torres, Louise Bourgeois, Barbara Kruger, Jenny Holzer, Peter Halley, Luis Jimenez, Julie Mehretu gibi sanatçılar, farklı bakış açıları için verimli bir ortam oluşturmuş ve baskı sanatlarının sınırsız edisyonlarını keşfetmişlerdir (Görsel 1). Toplumsal anlaşmazlık, ayrımcılık ve savaş karşıtı protestolarda da fikirleri daha geniş kitlelere ulaştırmak için baskıresmin seri üretim imkanlarından yararlanılmıştır. Kara Walker ve Willie Cole gibi sanatçılar baskılarında; politik ve sosyal meselelere gönderme yapmış, baskıresmi bir protesto aracı olarak kullanmışlardır (Görsel 2) (Coldwell, 2010).

Görsel 2. Kara Walker, Kölelik! Kölelik!, 365x 2590 cm, 1997

Günümüzde birçok multidisipliner üretim yapan sanatçı; öne çıkan geleneksel baskı teknikleriyle beraber melez (hibrit) baskı uygulamalarına imkan veren dijital baskı, fiber baskı ve baskı yerleştirmeleri sıklıkla kullanmıştır. Serigrafi, gravür ve litografi gibi geleneksel tekniklerden risografi ve dijital kolaj gibi çağdaş yöntemlere kadar bir çok yeni olanak ve fikirler bir araya gelmiştir. Yaratıcı kullanımları daha da ileri götüren

ve yeni fikirler uyandıran baskıresim, dijital sonrası çağda gelişerek hem geleneksel sanatçılara hem de grafik tasarım ve dijital tekniklerle ilgilenenlere hitap etmiştir. Bugün Amerika'da Baskıresim sanatçılarının çalışmaları ve bakış açıları, tüm biçimleriyle yepyeni bir görünüm kazanan baskı sanatlarını anlamlandırmak, üretim aşamalarını anlamak için önemli bir araç olmaktadır.

Günümüz Amerikan Baskıresim Sanatçıları (Malzeme, Teknik ve Kompozisyon Özellikleri)

Bugün bir çok ülkede olduğu gibi Amerika'da da pek çok sanatçı, geleneksel tekniklere bağlılığını korumuş ve üretimini bu şekilde sürdürmüştür. Çağdaş baskıresim, asırlık tekniklerin çağa uyum sağlayarak yenilenmesi, alternatif malzeme ve araçlarla baskı yapılması ve sanatçıların yeni dijital yaklaşımlara yönelmesi ile gelişmiştir. Günümüzde sanatçılar, hem iki boyutlu kağıt yüzeyler ve kitap tasarımını hem de geniş çok bölümlü projeleri, yerden tavana, duvardan duvara uzanan enstalasyonlara kadar sayısız baskı sunum şekli kullanmaktadırlar. Amerikan baskıresim sanatından farklı örnekler sunmak adına seçilen sanatçılar ile baskıresmin bugününe ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Randy Bolton, bir baskı sanatçısı ve eğitimcisi olarak yenilikçi çalışmaları ile tanınmaktadır. Bolton, Kuzey Teksas Üniversitesi'nden lisans, Ohio Eyalet Üniversitesi'nden ise yüksek lisans diploması almıştır. Bolton, 1989-2002 yılları arasında Delaware Üniversitesi'nde Sanat Profesörü ve Baskıresim Alan Koordinatörü, 2002-2016 yılları arasında Cranbrook Sanat Akademisi'nde Yazılı Medya Bölümü Başkanı ve Misafir Sanatçı olarak görev yapmıştır, şu anda Fayetteville, Texas'ta yaşamakta ve çalışmalarını sürdürmektedir. Bolton'un baskıları, Akron Sanat Müzesi, Detroit Sanat Enstitüsü, Philadelphia Sanat Müzesi, Güzel Sanatlar Müzesi - Boston, Chicago Sanat Enstitüsü, New York Halk Kütüphanesi, Fidelity Investments dahil olmak üzere birçok müze ve şirket koleksiyonunda bulunmaktadır (Bolton, web, 2020).

Alegoriler veya anlatılar oluşturmak için eşleştirilmiş veya gruplanmış temsili imgelerle çalışan Bolton, oldukça sıradan veya gündelik bir konuyla çekilmiş fotoğraflardan alt metne sahip katmanlı bir tür görsel metaforik dil kullanmaktadır. Çift anlamlar ve belirsizlikler açısından zengin, benzeri ortamlarda yeniden birleştirilen gerçek dünyada gözlemlenen Bolton'un eserleri, çağrışımsal bir anlatı yapısı ortaya koymaktadır. Kurguyu gerçeklikle birleştiren sanatçı, genellikle dijital baskı ve ipek baskı teknikleri ile çalışmaktadır. Görünüşte birbiriyle bağlantısız, ilgisiz birçok görüntü ve nesnenin parçaları ile yeniden inşa edilen daha büyük bir bütün oluşturmuştur (Görsel 3). Bolton, kendi üretimlerini "Contemporary American Printmakers" kitabında şu şekilde tanımlamaktadır:

Bir süredir, çağdaş kültür ve toplum hakkındaki kararsız duygularımı ve korkularımı iletmeyi hedefledim. Son zamanlarda yaptığım büyük ölçekli dijital afiş baskılarım tuvale ve kağıt üzerine daha küçük ipek baskılarım, tarihi bir demokratik ses olarak baskıresim geleneğine dayanırken, çağdaş kamusal söylemin bir aracı olarak disiplini yeni yönleri doğru genişletiyor. Nostaljik sirk gösterilerinin cesur biçiminden esinlenen çalışmalarım, çağdaş sosyal, çevresel ve politik meseleleri ve insanlık durumunun daha kişisel temalarını ele alırken geniş bir kitleye ulaşıyor: kayıp, acı ve pişmanlık (Rainbird, 2005:32).

Görsel 3: Randy Bolton, Detour Ahead, Vinil Üzerine 3 Panelli Dijital Baskı, 2018

Bill Fick, Kuzey Carolina, Durham'da yaşayan ve çalışan bir baskıresim sanatçısıdır. Duke Üniversitesi'nde Sanat, Sanat Tarihi ve Görsel Çalışmalar Bölümünde Öğretim Elemanı olarak görev yapmaktadır. Fick aynı

zamanda basılı materyallerin tanıtımına adanmış yaratıcı bir sanat stüdyosu olan Supergraphic Print Lab'ın da direktörüdür. Sanatçı, Amerika Birleşik Devletleri'nde Kuzey Carolina Üniversitesi (Chapel Hill ve Greensboro), Pratt Enstitüsü ve Rutgers Üniversitesi dahil olmak üzere birçok kurumda ders vermiştir. Baskıları ile ulusal ve uluslararası pek çok sergiye katılan Fick'in çalışmaları Harvard Üniversitesi, Fogg Sanat Müzesi, New York Halk Kütüphanesi ve Zimmerli Sanat Müzesi, Rutgers Üniversitesi gibi birçok koleksiyonda yer almıştır. Fick, Beth Grabowski ile birlikte 2009'da "Baskı Resim: Malzemeler ve Süreçler İçin Tam Bir Kılavuz" kitabının ortak yazarlığını yapmıştır (Fick, web, 2020).

Çeşitli hiciv ve sosyopolitik temaları ele alan Fick, linol baskı ve kitap üretimi konusunda uzmanlaşmıştır. Özellikle güzel sanatlar ile alçakgönüllü sanat arasındaki boşluğu dolduran işler yapmakla ilgilenmiştir. Şu anki çalışmaları, toplumun sürekli büyüyen endişelerini ve güvensizliklerini yansıtan canavarlara, palyaçolara, uyumsuzlara ve alt yaşam kültürüne odaklanmıştır. Baskıresimler, posterler ve tişörtler dahil olmak üzere çeşitli şekillerde eserler üreten sanatçı, Görsel 4'de kafatasları ve kafalar ile dolu bir duvar üstünde daha büyük baskıresimlerin yer aldığı bir yerleştirmeyi izleyiciye sunmuştur. Fick, "Contemporary American Printmakers" kitabında çalışmaları için şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

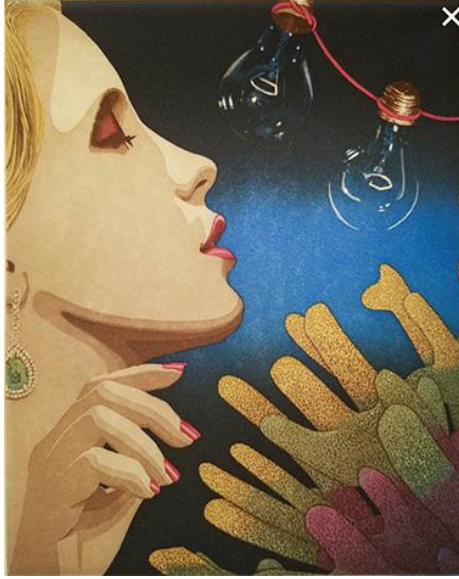
Son on beş yıldır, çeşitli tuhaf karakterler, canavarlar ve uyumsuzların portrelerini yapıyorum. Her zaman belirli bir mesaj iletmezler, ancak grotesk, yanlış anlaşılan ve toplumun dışlanmışlarına olan ilgimi yansıtır. Aynı zamanda, izleyicinin güçlü bir tepki vermesine neden olan - iyi ya da kötü - basit bir görev olan çirkin / korkutucu resimler yapmakla da ilgileniyorum. Göze çarpan, canlı ve gözbebeklerine bir POW! sunan görüntüleri severim!. Benim durumumda, güçlü yüksek kontrast çizgi / işaret ile linol baskı, bu tür resimleri yapmama izin veriyor (Rainbird, 2005:64).

Görsel 4: Bill Fick, Yerleştirme K Space Contemporary Gallery Corpus Christi

Jon Goebel, sembolik eserleriyle tanınan bir grafik sanatçısıdır. Texas Tech Üniversitesi'nde Baskı Resim alanında Yüksek Lisans yapan sanatçı, Hawaii Hilo Üniversitesi'nde Doçent olarak görev yapmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri genelinde ve yurt dışında Portugal, Mexico, China, Bulgaria gibi pek çok ülkede sergide yer almıştır. Goebel, ayrıca ülke çapında ve Çin'de çok sayıda renkli çukur baskı atölyesi eğitimi vermiş, eserleriyle önemli ödüller almıştır. Gravür baskı yöntemleri ile çalışmayı daha çok benimseyen sanatçı, Görsel 5'teki çalışmasında bir kadın portresi ile beraber Hawaii adasına ait imgelere yer vermiştir. Jon Goebel, çalışmaları hakkında kendi web sitesinde şu açıklamaları yapmıştır:

Hawaii'de yaşamak, hem yapıcı hem de yıkıcı olan olağanüstü doğa güçlerini deneyimleme fırsatı sunuyor. Depremler manzarayı şekillendirir ve çatlatır. Lav, yoluna çıkan her şeyi tüketirken yeni topraklar inşa eder. Yağmur, yemyeşil tropikal manzarlara sağlarken, fırtınalar onları yerle bir eder. Okyanus, bir geçim ve seyahat aracı sağlar, aynı zamanda doğal, yıkıcı gücün güçlü bir hatırlatıcısıdır. Bu güçlerin (ve diğerlerinin) ikilemi, yeryüzü ve yaşamdaki değişiklikleri araştıran çalışmamı şekillendiriyor (Goebel, web,2020).

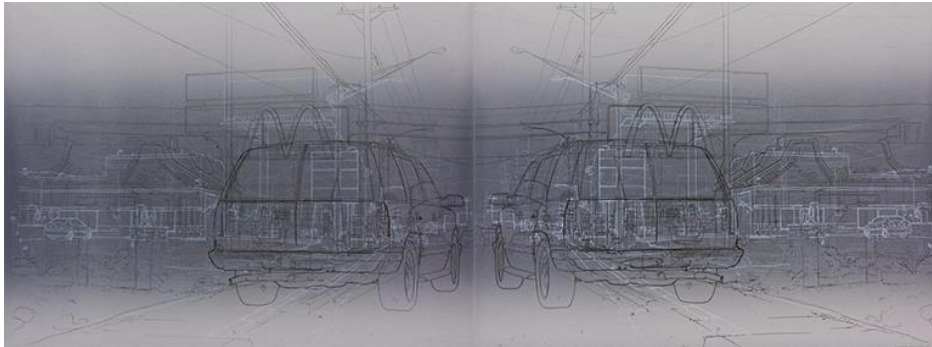

Görsel 5. Jon Goebel, Akkor, Kuru kazıma ve Akuatint, 35,5x28cm, 2020

Kevin Haas, Chicago Sanat Enstitüsü'nde lisans eğitimini tamamlamış ve Indiana Üniversitesi'nde baskı ve dijital medya alanında yüksek lisans yapmıştır. Şu anda Washington Eyalet Üniversitesi'nde Doçent ve Baskıresim Bölümü koordinatörü olarak görev yapmakta ve Doğu Washington kırsalında yaşamaktadır. 1995'ten beri çalışmaları ABD ve Kanada'da kişisel ve karma sergilerde yer almıştır. Tacoma'daki Critical Line Gallery, Spokane'deki Jundt Müzesi ve Seattle'daki Davidson Galerisi'ndeki sergilere dahil edilen sanatçı, 2006 yılında, medyalar arasındaki karşılıklı ilişkilere odaklanan "Çakışan Teoriler: Baskıresim, Fotoğraf ve Dijital Medya" başlıklı Kolej Sanat Derneği paneline başkanlık etmiştir (Haas, web, 2020).

Haas, şehirlerimizi çevreleyen ve birbirine bağlayan otoyolların ve eyaletler arası yolların yakınında bulunan ticari manzaraları gibi konuları tasvir etmektedir. Onun baskıları, günlük çevre peyzajımızın büyük bir bölümünü dolduran, ancak çoğu zaman gözden kaçan, sonsuz yayılma potansiyeline sahip olan bu ortamların her yerde bulunup yer değiştirmesini ele almaktadır. "Envanter" başlığı altında baskıresim serisi ile inşa edilmiş var olan şeylerin çokluğuna, yabancılığına, günlük hayatımızdan kopukluğuna ve insan faaliyetlerinin çevreyi şekillendirmesine odaklanmıştır (Görsel 6). Kevin Haas, yaptığı açıklamalarda çalışmalarını şu şekilde anlatmaktadır:

Günlük yapıli çevre deneyimlerimi ve onunla ilişkilerimi keşfetmek için kentsel ve banliyö manzaralarını belgeliyorum. Son zamanlarda, büyük eyaletler arası yerleşimlerin hemen dışındaki yerlere ve görünüş olarak sonsuz yayılma potansiyeline odaklanıyordum. Bu tür yerlerle karşılaştığımda, onlarla kendi zayıf suç ortaklığımın ve bulundukları alandan yarattıkları tekrarlayan yer değiştirmelerin her yerde farkındayım. Yarattığım baskılarda, bu ticari yayılmanın sorunlarını ele almanın yanı sıra günlük peyzajımızın artan bir bölümünü dolduran, ancak çoğu zaman gözden kaçan yapıli bir çevreyle başa çıkmanın bir yolu oldu (Haas, web, 2020) .

Görsel 6. Kevin Haas, Litografi, 31x 152,4 cm, 2012

Melissa Harshman, 1992 yılında Wisconsin-Madison Üniversitesi'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamış ve şuan Lamar Dodd Sanat Okulu'nda Baskı ve Kitap Sanatları Bölümü'nde Profesör olarak çalışmaktadır. Harshman, Amerika Birleşik Devletleri'nde ve yurtdışında çeşitli sergilere katılmış, Georgia Üniversitesi'nden Dedicato a Cortona Ödülü, 2018'de Willson Beşeri Bilimler ve Sanat Araştırma Merkezi Bursu ödülü almıştır (Harshman, web, 2020).

İpek baskı veya yüksek baskı tekniklerinde hem estetik açıdan hem de kavramsal olarak dikkate değer, genellikle seçilen ikonun anlamını yansıtmayı amaçlayan sanatçı, geleneksel baskıresmin yanı sıra yerleştirmenin olanaklarından da yararlanmıştır. Harshman, baskı ve kağıt yapımının tüm yönlerini çalışmalarında kullanarak çok katmanlı bir etki yaratmıştır. Bir mandala şeklinde yapılandırılan katmanlı görüntülerden yararlanılan eserlerde, yan yana yerleştirilmiş çiçekler ve çeşitli kaynaklardan alınan fotoğraflar eş merkezli veya dairesel bir yapının parçası olarak düzenlenmiştir (Görsel 7) (Harshman, web, 2020). Sanatçı, kendi çalışmalarını "Contemporary American Printmakers" kitabında şu şekilde tanımlamaktadır:

Bit pazarları, bahçe satışları, antika mağazaları ve kendi kişisel aile fotoğrafları kitaplığım, fotoğraf bankamı sağlıyor. Eski yemek kitapları, sözlükler, not kitapları ve diğer basılı efemera türleri gibi eklektik kaynaklar yeni fikirler önerir ve ilham verir. Bu tanınabilir imgelerin çeşitli yan yana gelmelerinin anlam ve anlatım açısından yeni kombinasyonlar ve kompozisyonlarla değiştirilebileceği farklı yollarla ilgileniyorum. Bu görüntü deposunu taramak ve değiştirmek için bilgisayarı kullanıyorum. Bu, öğeleri hızlı ve kolay bir şekilde hareket ettirmeme, şeffaflık ve ölçek ile hatta renklerle oynamama olanak tanıyor. Geleneksel veya dijital baskı teknikleri aracılığıyla nihai görüntü daha sonra "kutudan çıkarılır". Amacım, estetik açıdan hoş ve kavramsal olarak önemli, genellikle seçilen görüntülerin anlamını yansıtan görüntüler yaratmaktır (Rainbird, 2005: 76).

Görsel 7: Melissa Harshman, Kırmızı ve Turuncu, Yüksek Baskı, Dantel; 213,36x213,36 cm, 2017

Mississippi, Laurel'de yaşayan ve çalışan Ağaç baskı üzerinde uzmanlaşmış baskıresim sanatçısı Sean Starwars, Louisiana Eyalet Üniversitesi'nde Baskıresim alanında yüksek lisans yapmıştır. Uluslararası bir baskı sanatçıları kolektifi olan Outlaw Printmakers üyesi olan Starwars'ın çalışmaları çok sayıda kamu ve özel koleksiyonda yer almakta, albüm ve kitap kapakları, dergiler, televizyon programları, filmler ve reklamlarda karşılaşılmaktadır. Büyük boyutlu, içinde hiciv barındıran, komik imgeler ile spontane oyulmuş ve basılmış, yoğun renkli baskılar üretmektedir (Görsel 8) (Starwars, web, 2020). Sanatçı, çalışmaları hakkında "Contemporary American Printmakers" kitabında şu şekilde açıklamalar yapmıştır:

Büyük ölçekli renkli ağaç baskı tekniğini seçiyorum, çünkü enerji yüklü, kafein kaynaklı, agresif görüntü oluşturma yaklaşımına en iyi şekilde uyuyor. Amerikan reklamcılığının modern mitolojilerine çekiliyorum. Bu hayali dünyalara olan hayranlığım, büyük ölçüde pop / dışavurumcu baskı yapma duyarlılığımın birleştiğinde, çok sayıda fanteziyi canlandırmak için bir alan yaratmamı sağladı.

Charles Bukowski, Bayan Pacman, Phillip Guston ve Neil Blender etkilendiklerim arasındadır. Yol boyunca bir yerlerde, bir sanatçı olarak hedeflerimi, kendimi "geleneksel" baskının titiz saplantılarına köleleştirmeden gerçekleştirebileceğimi fark ettim. Kusursuz çizimler yapmak veya renk plakamı incelemek için yavaşlamıyorum. Oymaları düzeltirim, baskıları patlatırım ve ertesi gün bir sonraki baskıya geçerim. Birincil kaygım hicivli mizah duygusuyla dolu güçlü bir görsel yaratmak, yani komik resimler kullanarak komik hikayeler anlatmayı seviyorum (Rainbird, 2005:140).

Görsel 8. Sean Starwars, Yıldız Savaşları "BASH", 4 Renkli Yüksek Baskı, 66x89cm, 2013

Pennsylvania'da doğup büyüyen ve New York'ta yaşayan Rob Swainston, Siyaset Bilimi ve Tarih alanında lisans eğitimi almış ve daha sonra Columbia Üniversitesi'nde Görsel Sanatlar alanında yüksek lisans yapmıştır. Purchase College'da Baskı Sanatı alanında akademisyen ve Printsof Darkness işbirlikçi matbaası için de Usta baskıcı olarak çalışmaktadır. Çok sayıda ödül almış olan Swainston'ın Solo ve grup sergileri arasında Marginal Utility, David Krut Projects, Bravin Lee Programları, Socrates Sculpture Park, Smack Mellon, Munson Williams Proctor Museum of Art, Provincetown Art Association and Museum, IPCNY, Canada Gallery, Queens Museum ve Bronx Museum yer almaktadır (Swainston, web, 2020).

Baskı, resim, yerleştirme ve heykelin kesiştiği noktada üretim yapan sanatçı, aldığı eğitimleri birleştirerek, insanlar, makineler, malzemeler ve sosyal yapılar arasında tarihsel bir tartışmayı biçimlendirip ortaya çıkarmıştır. Ağaç baskı tekniğini büyük boyutlu yerleştirmeler ve devasa boyutlu projeler için kullanan Swainston, herhangi bir alanda düzenlenebilecek baskıları yan yana dizerek bir oda oluşturmuştur (Görsel 9). Kaotik ve gizemli bir atmosfer yaratan çalışmalar, ağacın doğal dokusuna uygun olarak tasarlanmıştır. Bütünde soyut bir görsellik yakalayan sanatçının imgeleri ayrıntılarda yer almıştır. Politik ve toplumsal olaylara göndermeler içeren eser, sosyal dünyanın inşası ve yıkılması üzerinden yeniden yapılandırılmıştır. Rob Swainston, "Contemporary American Printmakers" kitabında üretimleri hakkında şu şekilde açıklamalar yapmıştır:

İnşa etme ve sökme, katmanlama ve yeniden birleştirme. Baskıresmi enstalasyon, heykel, resim, çizim ve videoyla karıştırsam bile, baskı teknikleri uygulamamın temelini oluşturuyor. Baskının sosyal işlevi ve kolayca yeniden üretilen imgeleri, kitle kültürünün, demokrasinin ve sosyal protestoların, propagandanın ve pedagojinin temel unsurlarından biri olmuştur.

Baskı tekniğiyle çalışmaya devam ederken, çağdaş durumumuzu anlamada kilit önem taşıyan basılı görüntüye daha fazla odaklandım. Çok kalıp ile çalışarak, yeni bileşenler eklerken ve eskiyi yok ederken keserim, yeni baskı yaparım, birleştiririm, tekrar ederim ve yeniden birleştiririm. Benim için bu süreç, sosyal dünyamızın nasıl inşa edildiğine dair bir benzetmedir (Rainbird, 2005:144).

Görsel 9. Rob Swainston, Yüzüncü Yıl, Kağıt Üzerine Ağaç Baskı, 2010

Gelişmiş teknolojik olanaklarla şekillenen sadece tasarımlama yetisi ile sınırlı olan çağdaş baskı sanatları örnekleri Amerika'da pek çok sanatçının üretim dili olmuştur. Farklı malzeme seçimi ve bakış açılarıyla günümüzde baskı sanatları uygulamaları çok geniş bir anlama kavuşmuştur. Üç boyutluluk kullanarak baskı tekniklerinin geleneksel anlamını ortadan kaldıran ve yerleştirme veya bağımsız bir heykel haline getiren, myler, pleksi, kağıt katmanlar vb. malzemeler üzerine baskı yapan, karikatür ve komik görüntüleri ele alan, özgün kitap tasarımı eserler üreten pek çok Amerikalı baskiresim sanatçısı bulunmaktadır. Bu sanatçılar, büyük ölçüde yeni teknolojinin olanaklarından yararlanarak eserlerini üretmiştir. Günümüzde Erika Adams, Nick Alley, Todd Anderson, Janet Ballweg, Laura Berman, Annie Bissett, Lisa Bulawsky, Teresa Cole, Cathy Deforest, Justin Diggle, Orna Feinstein, Yuji Hiratsuka, John Hitchcock, Shaurya Kumar, Michelle Murillo, Shu-Ju Wang vb. bir çok isim Amerika'da etkin bir şekilde baskı teknikleriyle üretimlerini sürdürmektedir.

Sonuç

Amerikan Baskı Sanatı, büyük küçük atölyelerinin istikrarlı üretimi ile gelişim göstermiştir. Bu gelişimde hem eğitimci olarak üniversitelerde ders veren, hem de Amerikan halkının günlük ihtiyaçlarını karşılayacak ürünleri üreten sanatçılar önemli bir yere sahip olmuştur. Sanatçının yaşadığı ortamdan beslenen sanat, politika ve ekonominin yansıması olarak var olmuştur. Teknik imkanlar ve yeni bakış açılarıyla farklı bir boyuta ulaşan baskı teknikleri, çağın ihtiyaçlarına cevap verebilen, deneyseleliğe açık ve geliştirilebilen bir yapıya kavuşmuştur. Baskı sanatlarının yenilikçi yapısı her zaman Teknolojik gelişmelerin yön verdiği malzeme olanakları, sanatçılar tarafından giderek daha fazla benimsenmiştir. Taş baskı, mono baskı, gravür, ipek baskı ve ağaç baskı gibi geleneksel teknikler ve çağdaş yaklaşımlarıyla baskı sanatları dünyası Amerika'da her geçen gün biraz daha sınırlarını aşmaktadır.

Yapılan araştırmada, baskı sanatlarının günümüz üretimlerinde etkili olan Amerikan baskiresim sanatçılarına yakından bakılmıştır. Sanatçıların eserleri, teknik tercihleri, konuları ve ele alış tarzları kendi düşüncelerine yer vererek ortaya çıkarılmıştır. Amerika'da yaşayan sanatçıların baskı üretimleri incelenmiş ve bu inceleme sonucunda sanatçının eserleri hakkında gözlem yapılmıştır. İncelenen eserlerde, sanatçıların özgün ve çoğu zaman eleştirel tutumları gözlemlenmektedir. Farklı teknik tercihler, büyük boyutlu baskılar ve baskı yerleştirmeler, baskı sanatlarının güncel iletişim kurma biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmanın sonucunda günümüz imkanları ile baskı sanatlarının daha etkin bir şekle dönüştüğü görülmektedir.

Kaynakça

- ACTON, David (1990) A Spectrum of Innovation: Color in American Printmaking, 1890- 1960, W. W. Norton & Co Inc; 1 edition, Hong Kong.
COLDWELL, Paul (2010) Printmaking: A Contemporary Perspective. Black Dog Publishing, London.

- COVEY, Sylvie (2016) Modern Printmaking: A Guide to Traditional and Digital Techniques, Watson-Guptill, New York.
- FINEBERG, Jonathan (2014) 1940'tan Günümüze Sanat (Varlık Stratejileri), Karakalem Kitabevi Yayınları, İzmir.
- KILIÇ, Selvihan (2014) Baskı Sanatlarında Yeni Arayışlar (Avrupa ve Amerika Örneği). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi.
- GRABOWSKI, Beth & Fick, Bill (2012). Baskıresim (Kapsamlı Materyaller ve Teknikler Rehberi), Karakalem Kitabevi Yayınları, İzmir.
- RAINBIRD, Sean (2005) Print Matters: The Kenneth E. Tyler Gift, Tate Publishing, New York.
- ROONEY, E. Ashley, STANDISH, Stephanie (2015). Contemporary American Print Makers. Schiffer Publishing, Pennsylvania.
- ROSS, John; The Complete Printmaker: Techniques, Traditions, Innovations, Free Press; Rev Exp edition, London, 1991.
- SAUNDERS, Gill & Miles, Rosie (2006) Prints Now: Directions and Definitions. Victoria & Albert Museum, London.
- TALA, Alexi (2011) Installations and Experimental Printmaking. Printmaking Handbooks London: A&C Black.
- TALLMAN, Susan (1996) The Contemporary Print: From Pre-Pop to Postmodern, Thames & Hudson, London,
- WYE, Deborah (2004) Artists & Prints: Masterworks from the Museum of Modern Art, The Museum of Modern Art, New York.

İnternet Kaynakları:

- Bolton, Randy <http://www.randyboltonartist.com/artist-statement> 04.10.2020
- Fick, Bill <https://billfick.com/about/> 05.09.2020
- Goebel, Jon <http://www.jongoebel.com/alteration.html> 23.08.2020
- Haas, Kevin, <https://sma.sou.edu/exhibitions/2011/> 05.08.2020
- Haas, Kevin <https://sma.sou.edu/exhibitions/2011/> 05.08.2020
- Haas, Kevin, <https://www.escapeintolife.com/artist-watch/kevin-haas/> 05.08.2020
- Harshman, Melissa <https://art.uga.edu/directory/melissa-harshman> 02.10.2020
- Starwars, Sean <https://www.speedballart.com/pro-artist-network/sean-starwars/> 15.10.2020
- Swainston, Rob <https://www.purchase.edu/live/profiles/403-rob-swainston> 07.10.2020